

**Cyfarfod o'r Bartneriaeth AHNE
Dydd Gwener 20 Hydref 2023
am 10:00
Coleg Cambria, Llysfasi**

Yn Bresenol

Aelodau Partneriaeth AHNE

Cadeirydd y Bartneriaeth

Andrew Worthington MBE

Cadeirydd y Cydbwyllgor

Councillor Dave Hughes FCC
Councillor Emrys Wynne DCC
Councillor Martyn Hogg DCC

Cynrychioli Diddordeb Tirwedd

Michael Skuse

Cynrychioli Diddordeb Trefol

Ian Papworth

Cynrychioli Rheolaeth Tir

Huw Morgan, Sandy Archdale,
Rhian Pierce, Sian & Rhys Hughes

**Cynrychioli Treftadaeth a Diddordeb
Gwledig**

Christine Evans, Fiona Gale,
Fiona Grant (Cadw)

AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy

Howard Sutcliffe	Swyddog AHNE
David Shiel	Rheolwr Ardal yr AHNE
Karen Weaver	Cydllynydd yr AHNE
Graham Berry	Swyddog Rhostir
Ros Stockdale	Swyddog Datblygu
Huw Morgan	Adnoddau Naturiol a Swyddog Ffermio
Mari Roberts	Swyddog Ymgysylltu AHNE

Cynrychioli Cyngor Sir Ddinbych

Huw Rees Rheolwr Gwasanaethau Cefn
Gwlad a Threftadaeth

Cynrychioli Cyngor Sir y Fflint (CSFf)

Tom Woodall Rheolwr Mynediad a'r
Amgylchedd Naturiol

Cynrychioli Cyfoeth Naturiol Cymru

Richard Dearing Swyddog Partneriaeth
Ash Pearce Arweinydd Tîm Rhaglen
Tirweddau Dynodedig

Cynrychioli Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam

Mike Bather

Yn cynrychioli Dŵr Cymru

Simon Cowan, Emily Payne

Cyflwynwyd ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth:

Y Cynghorydd David Healy, y Cyng Win Mullen James, y Cyng Nigel Williams, Ashely Batten, Carole Rothwell, Les Starling, Kate Thomson, Rajan Madhok, Helen Job, John Roberts, David Davies

**Bryniau Clwyd a
Dyffryn Dyfrdwy**
Clwydian Range
and Dee Valley

Ardd a Swyddfa'r Naturol Eiddoedd
Area of Outstanding Natural Beauty

Cyngor
**sir ddinbych
denbighshire**
County Council

CYNGOR
**Sir y Fflint
Flintshire**
COUNTY COUNCIL

wrexham
COUNTY BOROUGH COUNCIL
CYNGOR BURDEISTREF SIROL
wrecsam

1. Croeso ac Ymddiheuriadau

Agorodd y Cadeirydd y cyfarfod a chroesawu Rhys a Sian Hughes, Simon Cowan, ac Emily Payne i'r cyfarfod.

2. Prosiect Cymunedol Pentre Dŵr - Diwrnod ym Mywyd Ffermwr

Chwaraewyd y ffilm o Brosiect Cymunedol Pentre Dŵr i gyfarfod yr aelodau. Roedd y ffilm yn dangos yr holl waith caled a wnaed i gynhyrchu cnu grawn mynydd. Cyflwynodd y Cadeirydd Rhys a Sian Hughes ac eglurodd fod y cwpl wedi bod yn ffermio ar Bentre Dŵr, (i'r dwyrain o Langollen) ers blynnyddoedd lawer, ac mai Sian oedd Cydlynnydd Prosiect y Prosiect Cymunedol. Aeth Sian ymlaen i egluro oherwydd dychweliad gwael iawn ar gnu grawn y mynydd bod y defaid praid hefated yn diflannu o'n llethrau ac er mwyn codi ymwybyddiaeth o'r mater roedd prosiect partneriaeth wedi ei greu gyda'r AHNE a Gwangollen. Cafwyd trafodaeth a chydnabuwyd bod y ffilm yn ardderchog ac yn dal y gymuned amaethyddol o fewn y dyffryn, ac yn codi ymwybyddiaeth bod tir comin a heidiau hefog yn agwedd bwysig iawn o'r dirwedd. Canmolwyd yr AHNE am gydnabod arwyddocâd y sefyllfa. Y gobaith oedd dangos y ffilm yn yr Oriol, Loggerheads.

Gweithred

- Swyddog Datblygu AHNE, Ros Stockdale i ddiweddarau'r Bartneriaeth ar gynnydd y prosiect.
- Y ffilm i'w dangos yn yr Oriol, Loggerheads.
- Aelod o Dîm Llyfasi i'w ystyried ar gyfer aelodaeth o'r bartneriaeth fel rhan o'r broses adolygu.

3. Nodiadau'r Cyfarfod Blaenorol a materion yn codi

Materion yn Codi

Parc Cenedlaethol ar gyfer Gogledd-ddwyrain Cymru

Roedd y Swyddog AHNE, Howard Sutcliffe ynghyd â Huw Morgan wedi cyfarfod yn ddiweddar Mr a Mrs Archdale ar Stad Penbedw.

Cronfa lefelu i fyny

Gorllewin Clwyd – Bu cyllid yn llwyddiannus ar gyfer uwchraddio Café Florence a'r ardal ymwelwyr ym Mharc Gwledig Loggerheads, ynghyd â chyfleuster ymwelwyr parhaol ym Mhenbarras, Moel Famau. Roedd pob prosiect i'w gwblhau erbyn 2025.

Cytunwyd bod y cofnodion yn gofnod cywir o'r cyfarfod.

Nodiadau Ein Prosiect Tirwedd Darluniadwy (OPL)

Rhoddodd Swyddog y Prosiect, Hannah Marubbi, ddiweddariad ar y prosiect gan egluro bod y Tîm wedi bod yn hynod o brysur yn paratoi ar gyfer arddangosfa Oriol Dory, a bod yr arddangosfa wedi bod yn llwyddiannus iawn gyda 890 o bobl yn ymgysylltu a chafwyd adborth da. Roedd llyfr yn egluro taith y prosiect yn cael ei ddrafftio a byddai'n cael ei lansio ddiwedd mis Tachwedd. Roedd estyniad i'r prosiect wedi'i ganiatáu gan CDL.

4. Adolygiad Deng Mlynedd o'r Cylch Gorchwyl

Dywedodd Howard fod Cylch Gorchwyl y Bartneriaeth yn cael ei adolygu/diweddarau (nid oeddent wedi cael eu hadolygu ers 10 mlynedd).

Byddai dau gyhoeddiad yn cael eu cynhyrchu, un mewn fformat mwy cyfeillgar/Saesneg clir.

Gweithred

- Bod Cadeirydd y Bartneriaeth yn cael ei benodi am gyfnod o ddwy flynedd.

- Cofnodion i'w hychwanegu at y wefan – trafodaeth bellach i'w chynnal ar hyn.

5. Diweddariad ar yr Adolygiad o Weithgorau

Dywedodd Swyddog Datblygu AHNE, Ros Stockdale fod chwe grŵp bellach wedi'u nodi:

1 Cymeriad ac Ansawdd y Dirwedd, Amgylchedd Adeiledig

- Byddai'r grŵp hwn yn cyfarfod pan fo angen
- Y Swyddog Cynllunio AHNE, Dave Williams oedd y swyddog arweiniol ar gyfer y grŵp hwn.

2 Cynefinoedd a Bywyd Gwylt • David Shiel oedd y swyddog arweiniol ar gyfer y grŵp hwn.

- Byddai'r grŵp hwn yn cynnwys y Tîm AHNE a swyddogion allanol allweddol.

3 Amgylchedd Hanesyddol • Howard oedd y swyddog arweiniol ar gyfer y grŵp hwn.

- Byddai'r grŵp hwn yn aros yr un fath

4 Mynediad a Hamdden • Hannah Arndt oedd y swyddog arweiniol ar gyfer y grŵp hwn.

- Byddai'r grŵp hwn yn aros yr un fath •

5 Twristiaeth Gynaliadwy • Ceri Lloyd oedd y swyddog arweiniol ar gyfer y grŵp hwn.

6 Cymunedau Cynaliadwy • Ceri Lloyd oedd y swyddog arweiniol ar gyfer y grŵp hwn.

- Byddai'r grŵp hwn yn cynnwys cymunedau a diwylliant ac yn helpu i lywio grantiau'r Gronfa Datblygu Cynaliadwy (CDC).

- Roedd yn cael ei ystyried a ellid rhoi mwy o arian i'r Gronfa Datblygu Cynaliadwy ar gyfer y Gymraeg a chymunedau a diwylliant.

Roedd grŵp penodol i iechyd, grŵp ffermio, yn ogystal ag ymgysylltu ag ysgolion uwchradd a phobl ifanc hefyd yn cael eu hystyried.

Dylai monitro'r grwpiau a llwythi gwaith a drefnir ar gyfer y Tîm sicrhau bod y grwpiau'n fecanwaith da ar gyfer y Bartneriaeth wrth symud ymlaen.

ymlaen.

Gweithred
Cylch gorchwyl pob un o'r grwpiau i'w gwblhau.

6. Cyflwyniad gan Dŵr Cymru

Darparodd y Rheolwr Cyswllt Ansawdd, Emily Payne, gyflwyniad PowerPoint yn amlygu:

- Y safleoedd a reolir gan Dŵr Cymru
- Proseswyr trin dŵr gwastraff a'r rheolyddion sy'n ymwneud â'r broses.
- Carthffosydd yn gorlifo a sut maent yn gweithredu.
- Rhwydwaith Carthffosiaeth a Gorlifoedd Stormydd - a sut yr oeddent yn cael eu hasesu.
- Llinell amser lleihau ffosfforws, a llinell amser tynnu, heriau allweddol

6a Prosiect Gwaith Trin Henllan a Thremeirchion

Eglurodd y Rheolwr Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy (SMNR), Simon Cowan bedwar amcan SMNR: Adnoddau Naturiol a Ddiogelir, Ecosystemau Gwydn, Amgylchedd Iach i Bobl, Economi Adfywiol.

Aeth ymlaen i egluro am brosiect a oedd wedi'i gwblhau mewn partneriaeth â Chyfoeth Naturiol Cymru, perchennog tir a'r Tîm AHNE yng ngwaith Triniaeth Tremerchion, lle'r oedd ardal wlyptir wedi'i chreu. Dywedodd hefyd wrth yr aelodau am brosiect tebyg yng Ngwaith Trin Henllan.

Cynllunio

Cafwyd trafodaeth. Holodd aelod am y broses/blaenoriaeth o ran ffosffadau a cheisiadau cynllunio. Eglurwyd bod penderfyniadau terfynol yn dod oddi wrth yr Adrannau Cynllunio a'r Timau ACA. Mynegodd aelod arall bryderon ynghylch datgysylltiad/diffyg cyfathrebu rhwng yr adran gwynion a'r adran gynllunio.

Mynegodd y Cyng Martyn Hogg bryderon ynghylch faint o orlifau carthion rhybudd coch yn y Rhyl, ac nad oedd Gwaith Trin y Rhyl i'w weld yn ymdopi'n dda mewn glaw trwm. Gofynnodd sut y gellid gwella'r sefyllfa, ac a ellid ailgyflwyno statws y Faner Las ar gyfer traethau. Cafwyd trafodaeth, ac eglurodd Emily fod 'rhestr meysydd blaenoriaeth' yn cael ei chreu ar hyn o bryd i geisio mynd i'r afael â meysydd problemus. Dywedodd Roger Cragg ei bod yn ymddangos bod materion telemetreg gyda monitro data, a bod angen gwella'r gwaith o gynnal a chadw a monitro safleoedd.

Statws y Faner Las – Eglurwyd er mwyn cyrraedd y statws ei bod yn ofynnol i Awdurdodau Lleol gydymffurfio â set benodol o feini prawf e.e. gosod mwy o doiledau, dim cŵn ar draethau ac ati ac oherwydd na chwblhawyd hyn gan yr Awdurdodau Lleol rhoddwyd y gorau i'r cynllun. Gofynnodd Fiona Gale i'r amgylchedd archeolegol gael ei ystyried wrth edrych ar safleoedd.

7. Diweddariad Cyffredinol gan y Swyddog AHNE

Rhoddodd y Swyddog AHNE, Howard Sutcliffe ddiweddariad ar rai o'r newyddion am yr AHNE:

Cadeirydd Cyfeillion Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy

- Roedd Martyn Holland wedi'i benodi

Brandio newydd gan Gymdeithas Genedlaethol yr AHNE

(NAAHNE) • Cynigwyd ail-frandio / ail-enwi AHNE yn 'Tirweddau Cenedlaethol'.

- Pen hwrdd yw logo drafft yr AHNE.

Prynu tir yng Nghaer Drewyn • Mae'r tir wedi'i brynu fel rhan o Gronfa Newid Hinsawdd ac Argyfwng Ecolegol Cyngor Sir Ddinbych.

Gwaith mynediad

- Ychwanegwyd cerrig camu newydd ym Mhlymog.

Marchnadoedd yr Wyddgrug a Rhuthun • Roedd Prosiectau Tirweddau Gwarchoddedig yn cael eu hystyried.

8. Parc Cenedlaethol ar gyfer Statws Gogledd-ddwyrain Cymru

Rhoddodd Arweinydd Tîm y Rhaglen Tirweddau Dynodedig, Ash Pearce, gyflwyniad PowerPoint a oedd yn amlinellu'r broses ar gyfer y dynodiad, a nodau'r asesiad, asesiad grymoedd dros newid, a'r cyfnod cyfathrebu ac ymgysylltu. Crynhodd sut yr oedd y prosiect yn dod yn ei flaen ac eglurodd y data a oedd wedi'i goladu hyd yma, a risgiau allweddol y rhaglen.

Anogodd gynifer o bobl â phosibl i fynychu'r digwyddiadau ymgysylltu a oedd yn cael eu cynnal ar hyn o bryd, gan mai adborth o'r digwyddiadau hyn fyddai'r unig ddata y gellid ei ddefnyddio o fewn y broses.

Sesiwn Holi ac Ateb

Ymatebodd Ash mewn sesiwn holi ac ateb.

C. A fyddai ardaloedd y Brenig a'r Alwen (roedd tyrbinau gwynt yn bresennol yn yr ardaloedd hyn) yn cael eu hystyried ar gyfer yr ardal chwilio, er mwyn darparu ardaloedd hamdden ychwanegol?

A. Nid oedd unrhyw ardaloedd wedi'u heithrio oherwydd bod ynni adnewyddadwy yn bresennol, a chwblhawyd asesiadau cychwynnol cynnar yn bennaf trwy Fap Tir. Hefyd yn dilyn y ddeddfwriaeth, roedd yn ofynnol i'r ardal fod yn llain barhaus o dir. Ychwanegodd fod yn rhaid i unrhyw feysydd yr oedd pobl yn teimlo eu bod yn haeddu cael eu cynnwys yn y chwiliad, gael eu cynnwys yn y ffurflen adborth. Yna gellir eu hystyried, gan ailadrodd y byddai'n rhaid i'r tir gael ei fframio o amgylch y meini prawf craidd o harddwch naturiol a hamdden.

C. A fyddai unrhyw ddigwyddiadau ymgysylltu pellach yn cael eu cynnal yn ardal y Gogledd?

A. Nid oedd unrhyw ddigwyddiadau ymgysylltu pellach wedi'u cynllunio, ond byddai'r holiadur ar gael i'w gwblhau ar-lein.

C. A oedd unrhyw grwpiau a oedd yn gwrthwynebu'r Parc Cenedlaethol wedi'u nodi?

A. Byddai, y gymuned amaethyddol, byddai'r dynodiad yn lefel arall o newid iddynt. Byddai'r 'grymoedd dros newid' yn archwilio unrhyw Oblygiadau, a byddai cynigion CNC yn chwilio am yr ateb gorau.

C. A ystyriwyd ymestyn yr AHNE bresennol?

A. Byddai, er mwyn gwneud hynny byddai'r AHNE yn cael ei 'ddad-ddynodi'. Byddai'n rhaid i'r ardal estynedig fodloni'r meini prawf ar gyfer harddwch naturiol a hamdden i gyflawni statws Parc Cenedlaethol. Byddai'r AHNE yn aros yn ei lle pe na bai'r meini prawf yn cael eu bodloni. Y naill ffordd neu'r llall byddai'r ffin yn newid.

C. Pwy fyddai'n ariannu'r Parc Cenedlaethol pe bai'n cael ei ddynodi?

A. Rhoddwyd arwydd y byddai'r PC yn cael ei ariannu drwy 'arian newydd'. Roedd disgwyl am ymrwymiad cliriach ond byddai'n cael ei ariannu'n bennaf drwy Lywodraeth Cymru.

C. Pe bai'r meini prawf ar gyfer Parc Cenedlaethol yn cael eu bodloni ond bod llawer o bobl yn ei wrthwynebu, a fyddai'n rhaid i CNC ei ddynodi?

A. Byddai argymhelliad CNC yn un cytbwys, gan weithio drwy'r fframwaith, byddai dyfarniad proffesiynol ystyriol yn cael ei wneud. Pe bai gwrthwynebiad cyffredinol clir, byddai'n cael ei ystyried, ond nid dyna fyddai'r unig ffactor penderfynu.

C. A oes unrhyw ymgysylltu â chenedlaethau iau a'r sector dan freintiedig?

A. Hyd yma nid oes unrhyw grwpiau wedi'u targedu, byddai ymdrechion ychwanegol yn cael eu gwneud i gysylltu â grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol, gan gynnwys pobl sy'n byw y tu allan i'r ardal. Byddai gwaith pellach yn cael ei wneud ar hyn.

C. Adborth o'r arolwg a dadansoddiad o grwpiau - Ffermwyr a thirfeddianwyr oedd mwyafrif y bobl a oedd yn gwrthwynebu dynodiad Parc Cenedlaethol. Y grŵp yr oedd angen ymgysylltu ag ef oedd y gymuned ffermio. Roedd mwyafrif y tir o fewn CSDd yn dir fferm.

A. Byddai hyn yn cael ei nodi o'r data a dderbyniwyd. Byddai CNC yn gweithio gyda'r cymunedau ffermio i ystyried unrhyw faterion ac edrych ymlaen. Byddai effaith ar ffermwyr a phawb sy'n byw yn yr ardal.

C. Sut byddai'r dynodiad yn effeithio ar brisiau tai?

A. Opsiwn fyddai archwilio PC Eryri ac ystyried y cynllun tai fforddiadwy sydd ganddynt wrth ystyried yr effeithiau. Byddai'r holl faterion yn adlewyrchu un PC Eryri. Roedd prisiau tai yn bryder i bawb.

9. Unrhyw Fater Arall

Ni chodwyd unrhyw fater arall.

10. Crynhoi'r Cyfarfod gan y Cadeirydd

Diolchodd y Cadeirydd i Rhys a Sian am eu cyflwyniad pryfoclyd a llongyfarchodd y Tîm OPL ar ymestyn y prosiect. O ran y Gweithgorau, byddai chwe grŵp bellach. Diolchodd i Simon ac Emily o Dŵr Cymru am eu cyflwyniadau mwyaf diddorol.

Diolchodd i Ash Pearce am ei gyflwyniad ac am ei agwedd gytbwys tuag at y prosiect.

Ychwanegodd fod y Bartneriaeth ar y cyfan o'r ochr gadarnhaol i'r dynodiad. Fodd bynnag, rhaid ystyried pryderon y cymunedau amaethyddol gan mai dyna oedd eu bywoliaeth. Rhaid iddynt fod yn dawel eu meddwl bod rhywbeth o fewn y broses iddynt, a rhaid sicrhau cydbwysedd.

Ychwanegodd fod y broses ddynodi yn un drylwyr a hyrwyddwyd gan Lywodraeth Cymru, ac ni fyddai LIC wedi cynnig y dynodiad heb fod ganddi'r cyllid yn ei le a meddwl ymlaen llaw ar gyfer dyfodol yr ardal. Eglurodd fod pryderon ar hyn o bryd ynglŷn â sefyllfa ariannol CSDd, ac atgoffodd y cyfarfod fod y wlad yn fethdalwr ym 1945, ond bod Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Pharc Cenedlaethol wedi'u creu.

Yn y pen draw, byddai CNC yn gwneud ei benderfyniad ac yn cynghori Llywodraeth Cymru yn unol â hynny.

11. Gofynnodd y Cadeirydd i ddyddiad arfaethedig nesaf cyfarfod y Bartneriaeth AHNE gael ei symud o ddydd Gwener 15 Mawrth 2024 i ddydd Gwener 26 Ionawr 10:00 - i'w gytuno.

Hyrwyddwyr AHNE a'r Gymuned a Fforwm Aelodau Lleol

Dydd Mercher 8fed Tachwedd Hwb Cymunedol, Coleg Cambria, Llysfasi

Cyfarfod Cyd-bwyllgor AHNE

Dydd Gwener 17 Tachwedd 2023 Cyngor Sir y Fflint i'w gynnal

Cyfarfod Partneriaeth AHNE

Dydd Gwener 15 Mawrth 2024

Wedi symud i 26/01/2024 I'w drefnu

Cyfarfod Cydbwyllgor AHNE Dydd Gwener 12 Ebrill 2024 CSDd i'w gynnal